

Sõjalaevade müük.

Kui läinud suvel maha müüdi meie sõjalaevad „Dennik“ ja „Wambola“, siis tekkis suur müra ja kära. Sga ringkond müüdis selle küsimusega võimalikult palju profiiti lüüa.

Eriti agarad olid ärevust rahva seas ka kilmama tolleaegse valitsusega oppoositioonis olevad Päts-Teemandi mehed ja liiduababudusõjalaste erakonna tegelased. Kõrjati suure õhinaga rahwa hulgas affiirju, et laevade müüki panna teismä. „Raja“ tõi ärevuse suurendamiseks veel otse võimatuid waleteateid, et ka Eesti raudteed müüakse maha, Piff Serman renditakse juubile j. m. Selle kõigega taheti aga illeskita rahwa meeleolu äärmiseni. Liiduababudusõjalased said siit ka head wett oma weskile ja selletasid, et wat kus ikka wargad need erakonnamehed jne.

Ärevate teadete tekitajaid katsuti kuhja korrale. Kõikidele ja kseniuriga. Kui paari ja miliseid tagajärjaid neid abinõud andid, seda teawad kõik. Kõigata oleks sellest siin teha pikemat juttu.

Kuid kas oli siis sõjalaevade müük halb samu wõi mitte, ja kas oli see ärevus tingitud laevade müügi pärast, wõi koguni rohkem tekitatud poliitiliste walete mustamisteks. See küsimus on olnud kodanikkudele pidevalt kõne all. Täit selgust wõle siin saadud wõle praegugi.

Laevade müügi küsimuse oli sõjandusele enam-wähem kindlalt otustanud juba mai kuul 1932. aastal. Merewäljaste kui ka teiste asjatundjate ringkonnad on eranditult kõik ütelnud oma sõna sõjalaevade müügi kasuks ja pooldamad täiel määral meie merekaitse ümberkorraldamist.

Küsimuse teraw ots seisab aga selles ja ärevust tekitab just see, et laevade müüki ei antud riigikogu otustada. Sitt haaras oppositiooni kinni ja tegi suurt lärmi. Weel jättis kodanikkudele paha mulje asjaolu, et kaitseministeeriumis tegeleti liiga palju ja sageli igasuguste waheltkauplejatega. Teatatakse kõnelda, et erufindral Lebedew olnud üsna igapäine külastamine mõnel meie kõrgemal kaitsewäelasele. Kriitisejat kindralit ei huwitatud ju seal mingi muu asi kui teenimiswõimalused.

Maal ei suudeta kuidagi anda andeks meie kaitseministeeriumi juhtidele, et miks ei küsitud siis kui teati, et Peruu tahab osta meilt „Dennik“ ja „Wambola“, kui palju on selleks seal määratud krediiti. Ka suwel hundusid kaitsewäe juhtide jutuwajamised wõga kummalistena. Näit. rääkis üks laevade müügi loosse segatud tegelane: „Ega meie laewu pole Peruuks müüdnud. Meie laewu Peruuult raho ja Peruu sai meilt laewad.“

Seda seletati siis, kui küüti, kas riigi kontroll on saanud tutwuda sõjalaevade ostu-müügi lepinguga. Mõistugune seletus on enam kui imelik.

Ka ei annud kaitseministeeriumi juhtiwamad jõud ajatiranduses mitmeid fordi nõutud sõjalaevade ostu müügi lepingu olemasolu kohta mingisuguseid seletusi. See on annud müübi ajatirandusele ja kodanikkudele põhjust oletada, et „Dennik“ ja „Wambola“ müügilepingut polegi.

Oli arwata, et kõik siin etteoodud wääratuseid meie sõjalaevade müügi juures on wõimaldamud suure kära ja lärmi tekkimise, mis sugugi ei ole kasuks riigi tähtsama asutuse, nagu seda on meie kaitseministeerium, heale nimele.

Müüd ongi sõjalaevade müügi küsimus uuesti illes kergitatud ja kogu riik sellest lärmi täis.

Doodatatakse suure põnewusega ametliku juurdluse lõppu. Kas kodanikkudele seal suurt selgust saawad, see on muidugi teadmata. Mõned asjaga kurtisid olevad isikud teawad seletada, et see juurdlus pidawat eriliselt huwitama ka üht presidendikandidaati. Wõib olla, et on neil siin ka isegi õigus, sest mõningad andmed, millele põhjal alustati juurdlus, ei näi just kuigi usalduswäärseid olemat. Miti seletas avalikult üks minister, et tema andmete järele olemat Eesti sõjalaevade wastu wõtja kapten Jaura teadmata kadunud. Selle teate saatis Tallinna üks inglise ajalehe korrespondent Londonis, kuid seal imestati wõga, et sõarased jutud siin üldse on lahti lastud, sest kapten Jaura istus rahulikult Londonis Peruu saatkonnas.

Kui peaks ka mõned teised teated, millele põhjal alustati küllalt suurt kõnnu tekitanud sõjalaevade müügi wahelastude selgitamise juurdlust, osutuma tähtsaks, siis tundub küll, et see asi on päewakorrale mõetud mõne mõjumõimuga isiku soovil ja wõibolla ka toob temale kuidagi kasu.

Meie tahaksime küll parema meelega uskuda, et see nii ei ole ja juurdlusel suudetakse paljastada tegelasti, kes on kurjasti kasutanud oma wõimu.

Et seni aga pole wõel ühtki „Dennik“ ja „Wambola“ müügi loosse segatud isikut wõhi alla jäetud, wõi isegi äärmes erufindral Lebedew wabaduses müübi, näib, et kogu see juurdlus ei selgita seda, mida kodanikkude ootawad.

Kindadekomissari koht tuleb kaotada.

Kõik, mille peaks riigikogu neil päewil otustama.

Juba üle kahe aasta on ametis kindadekomissar, kes saab riigikogu liikme palgaga kogu ligi 60.000 senti kuus. Komissar seati ametisse selleks, et ta pidi suutma alandada eriti just tööstusjanduste hindu.

Seni ei ole aga kõrgepalgaline kindadekomissar peaaegu mitte midagi teinud, et meie tööstusjanduste hinnad langeksid. Oleme mitu korda teinud sellest oma ajalehes juttu, kuid keegi ei näi asja südamesse wõtnud, wõi komissariharra istub oma kõrgel kohal edasi, ilma et temal tõi oleks midagi kasuliku korda.

Kuna praegu riigikogu eelarwe walelused käimas, tuleks siin kiiresti korras otustada ja maha kustutada kindadekomissari kõrgepalgaline koht riigi wäljamaksetest.

Eesti rahwas ei ole mitte nii rikas, et asjata wälja anda raha äärmiselt isikute rikastumiseks. Pole imestada kui kodanikkude hulgas tekib sõaraste ülearuste ametiasutuste alalpidamisteks tehtud kulutuste pärast pahameel ja tulewikus saawad tunda oma nahal karmi rahwa otust neid, kes pole osanud wõi tahtnud rahwa heakäiguga huwides tegutseda.

Esna põllumehed jäävad õhke.

„Raja“ tegelane jäi wallawolikogu ukse taha.

Wähapäewal, 28. jaan. pidas Esna walla ühinenud põllumeeste ja wäikemaapidajate kogu oma korraldust kogu koosolekut. Läbi arutades poliitilisi päewaküsimusi, wõeti wastu ühel häälel järgmine otsus:

„Esna ühinenud põllumeeste ja wäikemaapidajate kogu mõistab hukka ühikute wastutustundete isikute ühise maarahwa liikumise lõhkimisprohhib. Ühtlasi avaldab oma usaldust ja tänu selle maarahwa esikajale, kes on truult jäänud maale ja tema õigustatud nõudele ühise poliitilise ehituse asjus.“

Tulewase riigiwanema istus soovime näha meie rahwasõnangelast kindral Laidoneri, kes kogu töötawa rahwa usaldus. Teeme koostööd oma esikajale kanda hoolt ülestõlge põllumeeste kongressil, 4. veebr. käesolewa otse wastuwõtmiseks.“

Esna wallawolikogu walimistel jagu wõitnud ühinenud põllumehed absoluutse enamuse — 25 wolikogu liikme kohast 13. Suudas rahwas hindab maarahwa ühise perest arajooksiid näitab see, et nimetatud wallawalimistel Willem Wesart, kes on päffimeeste Järwamaa keskkorralduse juht, maawalituse abiesimees ja „Raja“ saba toimetaja, jäi wolikogu ukse taha.

Kain wallamaja kawatsetakse ümberehitada ka rahwamajaks.

Wõeti Kain ajakonna aasta-peakoosolekul waliti Kain rahwamaja komisjoni E. W. E. d. e. m. n. ja E. K. a. l. i. n.

Määramati waliti Kain Tuletõrje ühinu aasta-peakoosolekul eselpool nim. komisjoni Kõh. P. a. u. l. s. (noorem) ja Jüri W. i. l. s. o. n. Walla poolt on määratud ehituse algamisteks krediti 1000 krooni, kuna ülalnim. organisatsioonide juhatused kumbki loodetawasti 650—700 krooni suuruse summadega rahwamaja ehitust toetawad.

Arwatawasti walib ka Kain Kaulu-Mängu Selle rahwamaja komisjoni enda esindaja.

Wallamaja on kalwatus ümberehitada nii, et wallamaja tahaküljele saaks juurehitatud näitelawa, riiehoiud, jalutus- ja einelawa ruum.

Pajurwad wäljas.

Pajurwad ilmuvad harilikult märtsi teisel poolel. Warase aastaga juba warangi. Täna wõis aga urbe näha juba 8. jaanuaril, mis arenenud praegugi edasi. Urbi on õksel küll kasinamõitu: haralisel õksal 6—8. Urwad on lahti puhkenud.

Ühinenud põllum. ja wäikemaapidajate walimisliit Umbas wõidurikas.

Ühinenud põllumeeste ja wäikemaapidajate walimisliit Umbas wallawolikogusse 8 meest ja nimelt: Anton Berendsen, G. Paalberg, M. Lubi, W. Kuulberg, P. Graup, J. Martin, M. Reino ja G. Pirsuu. Ka hääle arw oli Umbas ühinenud põllumeestel suurem kui ühelgi teisel rühmitusel.

Rahwuswaheline nisukomitee koos.

Rahwuswaheline nisukomitee, kus otsekohelel wõi kaudselel on esindatud 20 maad, tuli Londonis kokku, et arutada nifuturu seisuforda. Jõuti otselele, et nifu-wäljamadu on tarwis täna wu suurendada, et hunduwalt wähenada olemas-olewaid tagawarast, mis rõhuvad nifuturu seisuforda. Komitee wõttis teatawaks nifu külwipinna wähenamise Itaalias, Saksamaal, Prantsumaal, Nimeenias, Ungaris ja ühendriikides ning külwipinna suurendamise Suur-Britannias ja Bulgaarias.

Stawiski skandaali pärast naine adwokaadiga kahemõitlusele.

Ühenduses Stawiski skandaaliga on tekkimas uus kahemõitlus. Naistrijanit Delarue, ühe Biarriki lehe peatoimetaja abikaasa, nimetas adwokaat Simonet waleteajaks ja andis temale, nagu ühe seletab, „moraalse kormakiiu“. Simonet oli teda süüdistanud lubaduse murdmises. Selle äge sõnawahetuse tagajärjeks oli sekundantide saatmine. Proua Delarue cest läheb kahemõitlusele tema mees.

Proomihäälatus Wana-Suislepa.

Neil päewil pidasid Wana-Suislepa põllupidajad ikalduse laenu asjas nõupidamist, millest osa wõttid 47 põllupidajat. Kooosolek lõppenud, tehti ka poliitikat, mis peamiselt keerles presidendikandidaate ümber. Ühe agarama põllupidaja algatusel tehti proomihäälatus. See oli jalajane. Tagajärjed olid: Laidoner sai 30 häält, Parfa 11 ja Päts 6.

Kõik ei mahtunud kuulama vägede ülemjuhatajat.

Suur pidupäew Kuigatsis.

Tormilised meeleawaldused kindral-leitnant Laidonerile.

Wähapäewal, 28. jaanuaril, pühitseti Kuigatsi ümbruskonna enamilise terrori alit wabastamise 15-dat aastapäewa, mis seda enam suurejoonelisemaks kujunes, et ka kindral Laidoner neist pidustustest osa wõttis. Sarnast rahwamurdu, mis neid pidustused kogu tõmbasid, ei ole Kuigatsi warem näinud. Inimeid wõis olla 3000 ümber.

Kell 3/4 jõudis Mägiste jaama wabadusõjagaegne wägede ülemjuhataja Laidoner, keda Mägistel wastu wõtnas oli Kuigatsi tuletõrje autokompanii ja suur rahwamurd, kes hobustega igalt poolt selles ajaks jaama olid ilmunud. Jaama olid püstitatud mitu auwärawat. Laidoneri laabudes mängiti termitusmarssi. Siis ütlesid kohapealsed seltskondliste organisatsioonide esindajad termitust. Eriti ülewa meeleolu tõi see rahwale, kui püstitati talarlaps termitust Laidonerile ja annetas talle lilli. Laidoner wõttis lapse sülele ja hundes teda.

Mägiste jaamast sõideti 3 km. eemal asuwasse Kuigatsi mõisa. Teele, kust Laidoner lähi sõitis, oli püstitatud auwärawad. Suur rahwamurd oli Kuigatsi wiimajärgu kohal. Kõikid elaguhiidud.

Sõltlem oli Kuigatsi mõisa pargis suu paraad, kus esinesid kohalised seltskondlised organisatsioonid. Paraadi wõttis wastu Laidoner ja bidas liihikese kõne.

Kuigatsi tuletõrje suu saal oli aktiuse alal puupühisti rahwast täis. Kõegi pinad toodi wälja, et ruumi rohkem oleks. Aga siiski ei pääsenud kõik ssaali. Suur rahwamurd oli wäljas.

Mtus algas immalateenistusega, jutustas õpetaja O. f. r. o. w. Tema järele kõneles kindral Laidoner. Ta kõnetooli ilmuwist wõttis rahwas wastu tormiliste kiiduwaldustega, mis ei tahtnud lõppeda. Kindral Laidoner kisttas oma huiwitas kõnes neid aegu, kus meie riik

oma olemas-olu cest astus wälja kahe wägewa waenlase wastu aga siiski wõitis. Kõne lõpul pääsesid jälle lahti marulised kiiduwaldused.

Kui Laidoner kõnetoolilt lahkus, tõseti ta kätele ja hüüti elagu hüüdeid. Meeleolu oli sarnane, et kuulajad ja Laidoner oli kui üks mees, kes püüab paremuse poole.

Kõlle annetati kindralile lilli. Kindral Laidoneri kõnele järgnesid termitused seltskondlistelt organisatsioonidelt. Kõik märtsid ära oma termitustes neid suuri teeneid, mis kindral Laidoner meie omariikluse püstitamisel on teinud.

Kui kindral Laidoner pidusalaist lahkus, tõseti ta jälle kätele ja saadeti elagu hüüete saatel Kuigatsist ära.

Laanemetsa walda ajutati kindral Laidoneri toimekond.

28. jaan. ajutati Walgamaal, Laanemetsa wallas kindral Laidoneri riigiwanimaks walimist korraldaw toimekond. Toimekonda kuuluvad kohapealsed hntumad tegelased erakondlusele waatamata.

Kuhatusesse kuuluvad: R. O. f. o. l. — esimees, R. K. a. a. s. i. k. — laekur, P. K. u. u. s. — kiriatimetaja, P. E. o. m. o. i. s. M. P. l. e. s. s. N. M. o. o. r. u. s. R. S. a. r. a. p. u. u. M. M. e. d. n. i. s. r. e. w. i. s. i. o. n. i. k. o. m. i. s. j. o. n. i. W. S. u. s. i. P. P. u. n. d. e. r. s. e. l. l. M. S. w. a. i. g. s. h. e.

Celistatakse linna töötuid.

Järwa maawalitusele kuulawa kruusafabe. Inja luures Känebal leidis senini tööd peamiselt kohalised töötud, end mõni aeg tagasi wõltsidati need äärmalt poolt tulewate inistruksioonide põhjal ja toodi asemel Tapa linna töötatust. Kuid wilmased polnud rahul 1 kr. töötasuga 8-tunnise tööpäewa cest ja lahkusid. Praegust seisab töö Jäneba kruusafabriques, kuna maa töötud, kes töötasuga rahul oleksid, tööl ei wõeta, ent linna omad tahawad ühemat päewapalka ja ei tule tööl.

Virumaalt.

Alaleht avastas marguse.

Neli päevil warastati Portuni wallast, Narunga asundusest pärit olewat Anna (Gina) lutsustatud tüüni tüme punda ümber ristihelnu. Margad olid lõhnanud märkava laud, kust nad sisse tungisid. Et ilm sel päeval külm, oli järele leidmine väga raske.

Siinmuse päigast leiti waid alaleht „Taru“ sõnumed, kuhu oli peale trükitud nimeks Gustaw Jeldt, ning aadressina Tamisalu, lude küla postkast. See alaleht arutas poliit. sei sümis kahjust, misjaguse aadressi järgi minni Gustaw Jeldti juure.

Silmapiigul ei leitud Jeldti kodust, kes oli läinud Tapaale. Siiski saadi kätte ristihelnu, misjagusest tannistas kahjustannataja omale. Nii awastas marguse dieti „Tapa sõnumete“ kirjutsumber.

Spilafed awastati marguse.

Reedel, 26. jaanuari õhtel tabati Waekula wiskawaras, kes osutus tamsas asunduses elutsewaks Robert Hanseniks.

Juba enne margatit, et põllutöökoost aidas käidud wiskatari, mis tõttu kaob sealt sage-dasti wiskatari. Seba märkafid ka kohalitiid õpilased ning osustastid marguse awastada diete wiskatari. Nad walwafid juba mitu ööd, kuid wiskatari ei joudes wiskatari peidu- wafid, kui kullistid poistid hobust tulewat hoone ette, kus asus wiskatari. Wähe aja pärast läksi mees sisse ning hakkas wiskatari koormaste panna.

Kui waras oli jõudnud ree peale tõsta hõbe kott, näsiid õpilased wiska kinni, ning toimetati ta politsei korraldusele. Ümbruskonna tuntakse Robert Hansenit kui kõigiti korraldust mees.

Palmses warastati jahu.

Neli päewil märkas Palmse wallas elutsem A. Hirsikson, et tema karia kõigiti on waras- tatud jõe loomajahuga. Waras oli tunginud läbi lutsustamata lauda uste kätte, kust wõttis ära jahukoti. Waras oli oma saaki wedanud teluga, nagu jäljed näitafid.

Kinniswarade õksjonid Rakweres.

Rüüdi 3. kinniswara.

Edmaspäewal, 29. jaanuaril peeti Rakweres-Paide rahukogu ruumes, Rakweres kinniswarade õksjonit, kus müügil oli määratud 18 kinniswara. Õksjonil müüdi ära waid 3, kuna ülejäänud mitmesugustel põhjustel müümata jäi.

Waraga wallas, Selja asunduses asuw „Tiigimetsa“ suures 30,59 ha. kuulus Robert Lehwale. Selle kinniswara oman- das õksjonil 8000 krooni eest Johannes Napu, Negra laarid. Hindel 11 n n n e Kunda-Walla wallas asuw talukoht „Wahtra 93“ ostis Gustaw 11 n n n 4100 krooni eest. Teisikordel õksjonil müüdi ära Alfsander 11 n n n e kuulus Narwa-Jõelõus asu- sew krunt ühes kahelkordse elumaja ja kõrwal- hoonekaga. Ostis Mariwa ühisbanga wolinik 1500 krooni eest.

Õksjate puudusel jäi müümata Mula wal- las asuw Jaan Remmelja ja Narwas asuw Pauline Alti kinniswarad.

Enne õksjonit talufid oma wõlad Jakob Naef, August Mägi, Alf. Traus ja Aug. Kolt. Moratourumi tõttu ei tulnud müügile

Pastori tütrede nagai- kadega peol?

Praost Haller 1905. a. kangelane.

Möödunud nädalal Tartus peetud usu- teadlaste konverentil esines pikema refe- raadiga Dääne praost G. Haller ainel, et miiliseid järeldusi peaks tegema kirik- uue põhiseaduse maksmahakkantisel. Praosti kõne oli täis liidumabadusjõja- laste eraõnna waimu ja ta nõudis, et ki- rikuehku tuleb tuua uus kõwa ford ine. Niiud oleks huiwitat teada, kes on tõepoolest see mees, kes nii awalikult lau- lis hallehinnu liidumabadusjõjalaste era- õnnaale uhteadlaste konverentil.

Martna jassa rahmusest pastor Gustaw Haller on oma praegusel kohal üle weerandsaja aasta. Haller oli Martnas pastoriks ka 1905. a. Oles niiud huiwi- tam teada, kuidas teoties see mees karis- tussalkade päewil?

Martnas ei olnud 1905. a. erilist suuri sündmusi, kuid siiski walitses rahu- tu meeleolu. Ühel suuremal koosolekul otustas rahwas — kirikust maha wõtta parunite wapid. Selleks, et seda otust pastori teatada, waliti kinnemeheline jaatfond. Oli juba pime, kui mehed lü- fid rahwa otust pastori teatama. Pas- tor Haller wõtnud meestelt kirja lambi- tuse walguisel uste wahel wastu. Pastor lubanud siis kirikufantist teatada, mil- lise otstje teeb mõisnikest koosnew kiriku konwent.

1906. a. jaanuaris, kui Däänemaale tulid karistusalkad, siis nagu saatusel kiuske mangistati Martna si- need mehed, kes olid käinud

pastori kirja esitamas ja neile anti kõigile Dihilas ihunustlust.

Õhtlasi oli pastor Haller suur südame- tõber Martna kihelkonnas asuw Chmja parun Sojninga-Suenela, kes oli aktiiv- ne karistusalkade tegelane, 1906. a. kol- mekuningapäewal, mil Chmja paruni- proua pühitises oma sünnipäewa, wiibis sel pidul ka Dihilas asuw karistusalka- ülem ltn. Dobrolowow ja ka pastor Haller kogu oma perega. Huiwitat faki sellest pidul on ühe pealtkõige jutustu- se järele, et pidul olnud kõigidel daamidel kaks nagaikad, muuseas ka pastori tütarde. Samal ajal aga, kui parunid ja pastor pidutses, kuulati Chmja mõisa piinates üle wallasekretär K. Wessartit, keda sunniti tunnistama midagi Kaapalu talu- rahwa komisjar Tõnis Jürine wastu. Surmaahwardusel pidi Wessart midagi tunnistama. Nimelt seifid Kaapalus 12 aqarat tegelast „surmanimejate“ nimekir- jaks, eesotsas komisjar Jürinega, ja nende wastu oli waja füüdisusmaterjali. En- nefs aga päästis Jürine agar tegewus kõi mehed surmast. Nii tõotas pastor siis karistusalka meestega käsitades.

Nii siis on praost Haller mees, kes töö- tas 1905. a. koos karistusalkadega ja tundis rõõmu kui talupoegi saadeti peffu- pingile. Kas selline mees wõib ja tohib olla meil wabas Eesti weel kiriku juht ja pealegi weel praost.

Kõnnu piimahiing raskustes.

Kõnnu piimahiing, mis tegutses 1932. a. alates Torma Wiskat piimahiingu era koore- jaama ja oma hõldeiswalt juhatusel ning rewisjoni komisjoni, on wiimase ajal sattu- nud suurtesse raskustesse.

Paljudel piimatovajatel on piimarahad sek- tembrist saadik saanud ja rewisjoni- komisjon wõle seni midagi asja korraldamise- teinud. Peatoosolek seni küll otustas, et ka mitte lihtmetel peataks piima raha kinni wõ- tawalt summale, kuid seni wõle sellest otustet kinni peetud ja lastapidiwale lähemalt ei ole- tsiwad on kõi oma rahad kätte saanud. Seda- dus on arenenud üht ni kangele, et piima- tootjate perest on lahkunud kals rewisjoni ko- misjoni liiget, kes wõitwad oma piima naabri- kes olewale „Wõitweres“ koorejaama. Oles aeg, et piimahiingu juhatus asja tõsiselt wõtata ja hingu huttumist päästata.

Portunis kadus hobune.

Rakweres kadus Portuni wallas Kullenga asunduses elutsewal Alfred Mäkelil hobune koos reega. Oli käinud hobuse õhtul Pitala nullikale, Embergi hoowi, kuid hiljem sealt teada wõtna minnes, selgus, et loom ka- dunud. Omanik hindas oma kahju 370 kr.

Oru valla

mehi-naisi.

Oru wald asub Däänemaale põhjapoolsemas loyis ja ulatub oma pihiridena wosin Kaap- alu lahte. Wald oma elanikkude arwu poolest kuulub Däänemaale waldade seas suuremate hulka, sest elanikke on wallas üle 2200 hinge. Walla kellaajaks asub Linnamäe alaleht, kus asuwad Oru wallamaja, kll. algkool, Dääne-Wigula piimahiingu koorejaam, Kurl- jahu- ja faewestli, wennaistefogaduse palwela, Nisti majandusühikuse harutauplu ja paar eratauplusi, millest kõi omawahel parajas wõistluses. Ühe sõnaga Linnamäe alale- tus asuwad kõi miisugused asutused, millest- tega wallarahwal igapäewased tarwilised toffupunkumised.

Minnes Oru walla tähtsamate tegelaste juure, peab kiitwale mainima asjaolu, et Orul puuduwad pea täielikult miisugused int- mehed, kes taga ajafid oma isikliku hui ja sellega oles oma tegewusega koormaks kaas- kodanikkudele.

Walla elimehede kodanikkude on olnud kals wimast aega wallawanam E a n d, keda tema rades 1908 abistawad abiwallawanimad Gu- go Petroff ja Hans Ormus, kes on läbi ja läbi põllumehe ning on oma talupi- damisties pannud maksma kora ja samast kor- da nõuawad ka wallawallituses.

Wallasekretäriks on Johannes S a a r, kes walla asjaajamile peab eeskujulises korras. On seltskonna-inimene; kui waba aega jat- lub juhib laulukoori, milline wäga hea edu- ga alati esineb. Peale selle siibi ühistegelane ja talupidaja. Sama lahte ja wastutulelit kui Johannesti, on tema abikaasa ja kätred. Wiimafed esinewad wäga hea tagajärgebega näitelawal ja mis weelgi tähtsam, nii pal- judki noormeheid ei lais neid kunagi klmist.

Korra eest walla hoolitsete konnaabel E a n r i t s, kes on hea sportlane ja igasu- gufed korraldused ja wäärnähed klmbeerib juba enne kui need tekkida saawad. Pr. Gau- r i s k o d u s e l u s t u l i p e r e n a i n e j a t r u n a b i-

kaasa ja kui wahel aega jattub, siis 1908 kaasa näitelawal mängibes klla raskemaid oli. Mä- temängudes 1909wad weel kaasa ja alati hea eduga prellid Siim ja Rosenber, efi- mene omab talukohta Orul ja praegu raste delba, kes seel tulewane meesperemees wõib olla. Walla rahwawalguistajad on hr. S y n h i, kes tõlne ja tubli koolimees, kuid nähtawasti kardab nalki ning sellelõttu on jäänud põliselt wanapoisiks.

W. Wana — suur seltskonnategelane ja muusikamees — ka tema ei jattu aega suure- mat tegemist teha drenemasooga — olguigi, et wiimafed heameel sed näelid. Samas Oru koolis töötawad weel prouad D e n g u ja K a l o b s o n ja täidawad endi klesandeb laimatuks.

Walla koolis on õpetajateks S u l m ja pr. T a l l e r, kes 1909wad seltskonnas kaasa pa- rinaid mõddul.

Regimäe koolis annab õpetust Soolu-Koost- klla lastele pr. S d m e r, kelle abitaas siidberib uhteduse alal ja kellest tahklemata saak tulewikus tubli pastor.

Oru suurteõpeturiks on Alfsander K u r t, kes oma weelks imber töötas kõi teras ja- huto ja faewestis palgib laubadeks. Olati lahte ja wastutulelit, mille tõttu töötufes al- ti suurem järg kui läbitõttada joud. Ko- habenale tuletoie hingu a ja o: läheb ka wallawolikofku hihnenud põllumeeste laudi- daadina.

Tarwilist kaupa müüwad rahwale tarwi- toiate hingu, kaupmeheid S h d d n e r g ja R e u m a n n. Schöndbergid, oles määmad hoisemehed, omawad tõffe lugupidamist ko- haliku drenemasoo klmis. Griiti nooremal, kes kowa sportlane ja tantsumekste: olla austa- jaid ifegi Tallinnast ja Tartust. Ka prelli S h d d n e r g on inimene, kes oma tubli- dusega ei jaa wendadeks maha.

Kaasugufid rohuksti, kuid mitte pööstrohtu, kaalub ja müüb kaupmees R e u m a n n. Oa- elektri-tundja, kes ka keerniskemadki randa- aparaadid kuukselwalmis. Lahte ja wastutu- lelit mees.

Endises Oru mõisas elab Joh. W u n n, tõine põllumees, kes ülesharinud hulga loob wiisakandwaks maaks, peab rohkesti lann, kuid senini weel „koodana“ leibund ei ole,

Järwamaalt.

Anna mehelt warastati walimistel hääle ära.

Neli päewil selgus Annas imelik margus. Reegi E. A. kaebas, et tema alla Anna wa- limisjaoskonnas kls hääle ära warastatud. N. luges sõrmel kõi omale antud hääle kles ja selgitas, et walimiste tagajärgebde toffu- wõ- tes olewat tal olnud kls hääle punda, mille tõttu ta ei olewat pääsenud wallawolikofusse. Sarnase kaetufega esines mees ka kriminaal- politseis, kus olbi wäga küllatunud sellist margusest tundes. Näib, kas tulewikus hääle- waras tabatakse ja misjagune karistus talle antakse.

Kõlm aias piiritulewabriku katla lõhki.

Purdi tartuliühingu piiritulewabrikus olid kõi eeltööd walimis wabriku käimapanemiseks ja 25. veebruaril pidi tehas töödega alus- tama. Wabriku katelt järele kontrollides sel- gus aga, et see oli lõhki kätrenud ja ei tõlba hääle enam tarwitada. Wabriku walitseja pol- und katelt korraldust weel tühjendanud ka klm paistats katla lõhki.

Wabrik peab nüüd oma töö teisele wabrikule kls andma, sest hingu kätrel on walimis juures katuti tagawarad, mis wajawad rea- liseerimist. See töö liigetele palju seelbust, rääkimata weel sellest, et uue katelt läheb asja- tundjate arwates maksma üle 6000 krooni.

Langebõine furi abistamatufel.

Paides elutsem Raskusest leidis raubter- jaama laoplatist kurnuna Johannes Lutsu- keda. Nagu otstik järelewaatufel ja juur- tufel selgus, kullus Lutsus langebõine tõttu maha, kus furi abistamatuse tõttu.

Lutsus oli poismees ja teoties kohapeal praakterina.

Warastati ära hobune.

Kullima wallas, Walasti külas elutsem Ludwig Wärt teatas politseile, et tema wa- rastatud ära Järwa-Kaanis wiibides ala kllist hobune ree ja ratmetega. Omaniku kahju 200 krooni.

Sooiaga põllumehe pooldamad kindral Laidoneri.

Möödunud pühapäe mõndõus Soota- gas koosolekute tähe all. Juba warahom- mikul kogunesid iihinenud põllumeheid kullinna piimahiinguse ruumidesse, et pidada omawahel nõu põllumeeste mure- dest ja hädadest. Siljem peeti ära kindral Johan Laidoneri riigitomaneks walimist korraldama toimikonna asutamise koosolek. Toimikonna juhatusesse waliti härrad Siir, Teiskäpp, Sanci, Paukkan, Liimann, Sibul ja pr. Engel. Koosolek mõndus kllisek töomeeleolus ja lähematel päewadel ot- lustati kofku kufhida uus koosolek, kuhu inimefi kufhutakse kofku igast walla nur- gast.

Samal päewal peeti Sootaqas maa- naiste, kalameeste ja spordiringi koosole- kuid, milledest wõttis osa wähem rahwast.

Loobas paremst uue korrald, kuid jattus wõitfene wiiga, rahwas ei tunnistanud uue eraõnna liikumist ja wiimastel wallawoli- kogu walimistel jäi Katsmann wolikogu uste taga.

Sama apardus juhtus kohalikel suurpõlla- meeste kogude tegelastel Aug. E a n d e r - g i l. Mees esineb küll wäljas alati terve walla põllumeeste esindajana ja korab sõnu: „et mina ja minu walla walitfad olemet teba otustanud.“ Kuid rahwas ei taga teba enda juhina tunnistada ja on teba mitmekordset jätunud wallawolikogu uste taga olguigi, et mees ammu on istanud wolikogu kles pääscha- aga rahwa tahtmised on teistfugused.

Kõlmi talu pidajaks on Kuri K l p e r - m a n n, kellel mitu wõega ja täht, ja kuul- da, et walla noormeheid seawad alati filmad sinna poole. Sealt mitte aga kangel elab prell Sernat, kelle wanemad klmist klmist sinna elama asunud. Nagu iga uus afi nii ka prell Sernatit efi teid nagu harjumat, kuid efs töd wiimaks ife õpetab; tegeleb spor- diga, omab head tutwufed linnas, on klowas konturenbiks teistele oma walla neidwale, sest wõib temast wäga huiwitatud.

Selle wastu aga walla populaarsemateks noormeesteks on wallasekretäri abilised A l i - m a n n ja S. W a m m n s. Matti lahted ja wastutulelit, mille tõttu lugemat arwu neidufid, kelle tähelepann on suunitud walla- maja poole ja alati on ka asja sinna, kes sehe jätal ja kes muud poeti saama.

Walla lõunaerwal asub „Wauru“ talu, millelne wallas kuulub jõukamate hulka. Oli aeg, kus talus oli witu nügufat täht, kuid need on kõi saanud korraldub mehed, misf siis mitte tõlne wiimanegi, kui nii wanaks saab. Mäqaltasse, et wiimane wäimees wõiks olla mõni nimees.

Peale „Wauru“ talu, on wallas weel wäga palju jõuluid talufid ja tubliid peremehe, wõitfene ja peretõtted ning wallas ei puudu muuseas ka miisugused suures, nagu „Põti Tunn“ ja „Wõifi Emand“, kuid efs igan wallas ole wad tegelased. Meist wõib teha kufu tulewikus.

Senits siis nägemisen:

E a n d e r.

Kindral Laidoneri ennustatakse presidendiks.

Geisti president-riigivanema välimiisest olatie hõivatud ja välismaal.

Välismaal olatie praegu hõivatud ilma suuresti Geisti ja sellest, kes saab uue põhiseaduse alusel presidendiks.

Prantsuse ajaleht „Journal des Debats“ on avaldanud pikema kirjutise Geisti uue põhiseadusliku korra ja eelseisva presidendivalimiste armatama tulemuse kohta. Leht arvab, et ülesseatud presidendil kandidaatide hulgaast mõis ilma lialuuseita kindral Laidoneri vidadu tulevateks presidendiks.

Prantslased on väga heas armamises kindral Laidonerist. Kindral Laidoneri isik on Geistis ja ka välismaalpool väga lugupidatud. Prantsusemaal on tõstnud ta antileegioni ohvitseriks. Inglise valitus andis püha Michaeli ja Georgi ordu rüütlit nimeuse me. Prantsuse lehe esindaja on usutlenud ka kindral Laidoneri, küsides, kas uus põhiseadus toob diktaatori. Kindral Laidoner on öelnud, et uus põhiseadus jeda ei too, rahvas ei laseta end juhtida ka diktaatorlikust vaimust.

250.000 õnnesoovi-telegrammi sünnipäevaks.

Washington, 30. jaanuaril. President Roosevelt pihihtes täna oma 52-aastast sünnipäeva. Sel puhul president sai umbes 250.000 õnnesoovi-telegrammi kogu maailmast. Ringitusti toodi sadasid.

Liidu vabadusõjalased mürgeidajid palvekoosolekul.

Siljuti peeti Raudas, Selja külas, Rudolf Esto talus jumalateenistust. Umbes kella 9 paigu õhtul tuli trobikond nimesi mehi, kes nimetasid endid liiduvabadusõjlasteks, palvekoosolekut seama. Sisestungiad hakkasid mürgeidama ja ütlesid haavaluaid senu koosolejate arvel, mille tõttu jutustajad olid sunnitud jumalateenistust lõpetama.

Kuulbavasti kaivatsevad üllitub uladad waastutusele mõtta.

Kose maatulundusnõukogu üldkoosolek

peetakse pühapäeval, 4. veebruaril, kell 2 päeval Kose, Kose algkooli ruumides, kus lõunelõunad: M. Djamana — põllutöödaja tegemusest, M. Soowit — rohumade oia karjakasvatusest ja M. Kirtson — kohalike põllumajanduse liikumistest. Kuna päevakorras tähtsaks arvestatakse vutuwad põllumajand. liikumised, siis on loota, et põllupidajad rohkelt arwul nõupidamistest osa wõtawad. Lõpuls on läbiarutamisest, kus tulewad arutusele mitmelugused põllumajanduse ja ühistegevuse liikumised kohal.

Saaremaal.

Saaremaa jots teeb palweuennana karjääri.

Saaremaal laiat tuntuud suurkots D. Rask on leidnud omale uue tegevusala. Mees on wiimastel ajal munitunud päris usklikuks ja hakanud rahwuslaste seas suurelt etteingjaks. Ogu tähendatud, et D. Raski ümberpööramise lugu oli palju isekaliksui kui teistest patustel. Noorel kõnecanwal mehel on menu just tükilaste hulgas, kes nääwad palweuennas omale tulewat eluwaast.

Purtjes tegutses pikanäpumeeste bande.

Saaremaal, Purtse külas on lähilise aja jooksul toimne pandub terwe rida wargusi. Enne jõulupühki wargustid mitmest talust wiija, kaka ja põllutööriistu. Purtse algkooli jõulupühil wargustati isegi jõuluwana kotist kingitused. Kolmel talul on ära wõidud ära kuuwama pandub pesu. Palwe-tundidel, miluiseid Purtse nii sageli peetakse, rühbeeritwad wargad ümberuunimise pandub pealiskriideid. Nii wargustati hiljuti kellelgi noorelmehele, kes ise wõibis palwetunnis, rahawatt palitu taastust ära wargad wote seni tabatud.

Spetaja Mareandi asemel Karm.

Kärbla, Pähalepa ja Kerna kogudustele saabus neil päewil „Mõisoria“ standaalil seगतub abipraost Boris Mareandi asemel spetaja Karm. Spetaja Karm wõibis seni Koeru koguduse juures abispetaja kohal. Konfessoriumi poolt saadetud uus spetaja ütles oma esimesel paluse õnnemuul Kärbla kateed.

Johanson paljastas „wabadusõjalasi“

Inimesed, kelle hulgas kõige rohkem alawäärtuslikku elementi.

Eelarweuaielused lõppesid.

Riigikogu koosolek teispäeval, 30. jaanuaril.

Teisipäewadõhtusel riigikogu koosolekul jatkusid weel eelarweuaielused. Koosolek algas kell 1/8 õhtul abiesimehe M. Penno juhatamisel. Sekretäri kohal sekretär J. Soowit.

Järjekorras kõneleb sõjajärgi rühma esindajana R. Johanson.

Kõneleja peatub alul nende saawutuste juures, mis 15 a. jooksul kätte saadud. Sotsiduse, kultuuri, riigieeln korraldamise alal me on minud palju edasi. Müüd heidetakse wabadusõjlaste poolt ette, et meil on olnud 15 a. korruptsioon ja selle wastu peab mõtlema. Kas riigikogu kõnetoolilt ei ole selle 15 aasta jooksul näidatud alataja wäärnähetele, kas ei ole aastaaaruannete, eelarwete juures sellest kõnelnud, ja

ühiti wäärnähete, mis võimalik on olnud awastada,

ei ole rahwaesinduse poolt awastamata jäetud. Ja tõesti, on Eesti riiki selle aja jooksul warastatud ja püütud. Kui waatame, kes need wargad, siis sajab on, teame, et nad kuuluvad suuremalt jaolt dietti ilma erandita nende ridadesse, kes praegu on ründama hakanud rahwaesinduslikku korra ja riigikogu. Kõik need ärimehed, nii halwad kui nad on, töösturid, misugune korruptsioon nende hulgas ka ilmiks ei ole tulnud, need on need, kes

toetawad wabadusõjlaste liikumist.

Mis nad annawad, märgitakse liies ja det-dasse, et see on Eesti wabariigi kättisapital, mis nad wabadusõjlaste liikumiseks pane-wad, ja saawad seda, kui nad wõimule tule-wad, protsentidega tagasi. On loobud teatud

laenukassa. Ja kes seda toetawad, need on halwem element äri alalt ja tööstuse alalt.

Nad ärgu tulgu kõnelema sellest, et nad mõt-lewad korruptsiooni wastu. Mis asjaolu ras-temaks teinud, on see, et niisugustel elemen-tidel on olnud väga suur mõju ühise elu-ks elus. Müüd näeme, et see mis 15 aastat on olnud, on nagu kõrwale nihunud, ja nii weelwot toob korraga teatud kohta prahti kofku, on hakanud prahti weel peale ajama.

Keeb, kes on enne olnud „beiratid“, wõ-ivad saada linnapeadeks. Mitte ainult Tallin-nas, waid ka teistes linnades, nagu Tartus. Kõnelelase inimestest, kelle kohta oleks mõi-nud ammu öelda: nad on Eesti riigile su- nud. Müüd korraga loetakse, et nad on ide-aalsed inimesed, kes peawad kõike seda, mis 15 aasta jooksul paha tehtud, heaks tegema, ja kes peawad siin parema põlwe looma! Need waaled tungiwad ka ametkonna keske-le, kinnseme, kuidas eriti meisaametiustude keskel riigikamunline mõtlemitiis ifta rohkem ja rohkem ilmiks tuleb.

Leiab, et riigiwõim ei ole meil praegu kü-l-liselt walwel ega astu täie karmusega wa-badusõjlaste wastu, kes teiwad rahwa kes- kel suurt ja wastutusimundeta demagoogiat.

Kõne teraw ots on sihitud politseiwõimude wastu, kes küllalt erapooletult ei talitawad. Wabadusõjlastel mõttmat kõik teha. Toob ette juhuise, kus olewat kinni wiidud kergi iif-les saanud wabadusõjlastest peika. Siljemi postifelt direktor olla seletanud, et wiidud kin-ni sellepärast, et ta mitte rohkem peika ei oleks saanud. Seda aga ei olewat wiidud, kes on peksnud.

Rahandab ka nende uute raudteede asjade üle. Wäärnähutuste üle alustati omalejal juurdust, kuid müüd see hõwardab itimale jooleta. Riigikogu mõttis wastu seaduse, mil-lega pidi kontrolli alla pandama warandused, mis on paigutatud välismaale, kuid seda teos-tatakse hääwasti.

M. Sternfeldt (keiser.) kõneleb kiriku- lüünnustest. Leiab, et dietti kiriku seifuford olewat samafugune nagu 1800 a. tagasi. Si- rik olewat riigis tunnistamata.

Toob ette wäärnäheteid, mis kiriku elus esi-nenud. Meie seadused ei võimaldawat kaitsta kiriku on, mille tagajärg see, et kõlbmata ini-mesed panevad selga waimuliku kuu ja hal- lawad rahwast õpetama. (Mimetab Halliste koguduse liiguid).

Ühtlasegunduse korraldus riikliselt seifufo- halt, nagu seda määravad praegused seadu- sed, ei ole mitte õige. Wida rohkem on kind- lustatud kiriku kui terwitu seifuford, seda kind- lam on ka rahwa terwilt.

(Mimataid on saakis wõrdlemisi wähe. Keskeraatonna piinidel ainult 6 iifit.) Lõpuls kõneleja räägib perefonnaseadustest. Kiriku- maadest me.

S. Martinson (jots.) diendab Stern- feldiga üht-teist kiriku asjade ümber. Kõne- leb kalurite olukorast.

Kõneleja te nimekirjas seifis weel mitu meest, kuid sõna enam ei kasutatud ja sellega luges juhataja eelarweuaielused lõppenuks. Kõnuforra põhjal läks eelarwe rahwaesinduse komisiooni laendatud koosfeijus ühtlasejalifels arutamiseks.

Peale selle wõeti wastu rida seaduseeländu- sid, mis seifid päewakorras. Koosolek lõppes mõni minut enne kella 9 õhtul.

Terekond salakuulajaks.

Ema, isa, poeg ja tädi süüpingil. — Rakwere salakuulajate protsesist.

21. jaanuaril möödunud aastal sai poliitiline politsei andmeid, et Mariwa-Jõe- juus liigub ringi keegi iifit, kes andmeid iifis sealfetelt elanikest, kuit ja kiidab oleks võimalik üle piiri mõtlogude Wene- maale minna. Politsei tundis mehe wastu- huwi ja teda läks korda tabada. Niiu kindlastetegemisel selgus, et tabatu on Rakwere elanik Kaan Seilenthal. Mees seletas, et ta piiriäärsetesse küladesse loomanahku üleskostma tahtnud minna. Kui aga ta juurest kuigi palju raha ei lei- tud, muutis mees oma seletust ning rää- kus müüd, et tal iifiti nõu olt üle piiri minna, milleks teda tööpundus fundinud. Et S. seletused kahepaiksed olid, korral- dati tema korteris Rakweres läbiotfimine, mis ootamatuid tagajärgi andis.

Saadud materjali põhjal wõeti wahi- alla ka Seilenthal naine Marie ja selle õde Amalie-Elwiine Lanter, ning S. poeg Johannes, kes merewäes fundaaga teenis.

Edaspidisel juurdustel selgus, et kogu asja hingeks ja juhtis oli Amalie Lanter.

Ühel päewal sai M. Lanter kellelki tundmata iifitult kiria, milles teda kinnast wõlja kohtamiseks kututi. Seal sai ta kofku iife mehega, kes temale ettepaneku tegi mõningate andmete nuretsimiseks meie maanteede seifuforra kohta. Niihlasi soowitas tundmatu, et Lanter jelleks ka- lutas oma demeha Kaan Seilenthal kaasabi. Lanter nõustuski ettepanekuga, jamuti Kaan Seilenthal.

Mõlemad hakkasid müüd päris järje- kindlast tööle, kogudes nõuetamoid teateid

ja neid edasiandes wõõra riigi agendile. Sarnilik tasi iga illesande pealt oli 50 krooni.

Amalie Lanter tegi ka Johannes Sei- lenthalile ettepaneku, et see mõningaid salajasi teateid merewäe kohta muretselks. Kui isa ka pealekõima hakkas, nõustuski Johannes S. wiimaks ja tõi mitmel kor- ral soowitud teateid, muu seas ka neli salajast kaitseminiitrit kufufiria äratirja. millised ta oma ühuse kantselieist waras- tas.

Geistoodud põhjustel anti kõik asjaaja- lised sõjaringkonna kohtusse, kuit asi edasi saadeti Rakwere-Paide rahufogule.

Teisipäewal, 30. jaanuaril oli salakuu- lamise asi Rakwere-Paide rahufogus arutusel. Kaebalused tunnistasid kõik, peale Marie Seilenthal, endid iifitid.

Wiimases sõnas paluwad isa, poeg ja tädi kergemat karistust, kusjuures Kaan Seilenthal iifitab, et see asi temal oimene ja wiimane kord oli, kuna Marie S. en- nast õigeks palub mõista.

Peale pikemat kaalunist kuulutab rahu- fogu otuse: Johannes Seilenthal, 21 a. wana, 10 aastaks sunnitööle, ühes õiguste kaotanifega. Amalie-Elwiine Lanter 8 ja Kaan Seilenthal 4 a. sunnitööle. Marie Seilenthal mõisteti kohulifult õigeks.

Otuse kuulutamisel naerab Johannes Seilenthal, ega nõi sugugi muret tund- mat raskel karistuse üle. Teised kaebasu- sed on enam rahutud. Wabaduskesse pöö- ses waid Marie Seilenthal, kes lohe wahi- alt wabastati.

„Maalehe“ esindajad!

Waadake hoopsega, kel weel ei käi „Maaleht“, ja kandke hoolt selle cest, et kõik kellel lõppes lehe tellimine, telliksid müüd 1. veebruarist „Maalehe“.

Samuti palume leida ajakirja „Romaani“ tellijaid. „Romaani“ tellimisi palume wastu wõtta „Maalehe“ tellimis- raamatutega.

„Romaani“ wõib tellida igal ajal ja 1. jaanuarist. Ilmunud numbrid saade- takse alati järele.

„Maalehe“ ärijuhatus.

Komisjonid eel- arwet sõeluma.

Wiis alamkomisjoni eelarwe läbiaruta- miseks.

Teisipäewa õhtul lõppesid riigikogus eelarwe iiswaelused.

Reiknädalal kell 1 päewal astus kofku riigikogu rahwaesinduse komisjon laiendatud koosfeijus, et määrata ära eelarwe läbiarutamise lähem kord.

Gelmise aasta eeskujul moodustatakse ka tänawu eelarwe läbiarutamiseks wiis alamkomisjoni. Reiknädalasel koosolekul määrati alamkomisjonide koosfeijus. Eõ komisjonides algas juba täna.

Kui eelarwe komisjonidest läbi, tuleb see riigikogu iisfogus lõplikult kinnita- misele.

ter de Souwene, terwisholuminister 2 i s b o n n e.

Ministritest on 13 rahwasaadikud ja 4 senaatorid. Suurem osa ministreid, ni- melt kaheksa, kuulub kofiaal-radikaalsetse erafonda.

Daladier iifitab, et uue walituse juht- mõtteks on: „Mutu ja waljult“. Uue walituse esimene koosolek peeti juba õhtu- poolikul. Daladier seletas, et eelarwe tu- leb wastu mõtta enne 31. märtsi. Mafu- iifiteem peab tulema põhjalifuse iimber- korraldamisele. Daladier iifas, et ufa- dule jalaleseadmine ja korraloimine ra- handuses on eduka wõlispõlfitla eeltingi- muselks.

Prantsusmaal uus valitsus.

Paris, 30. jaanuaril. Uus walitus moodustati järgmises koosfeijus: pea- ja wälisminister Daladier, ministrite nõufogu abiesimees ja kohtuminister Penancier, siseminister Trott, raha- ja eelarweminister Wietri, sõjaminister Gahrn, mereminister de Chapele- laine, haridusminister Berthod,

tööminister Balandier, kaubandusmi- nister Mifler, awoalife tööde minister Paganon, õhuminister Cot, penfo- nidenminister Ducos, posti- ja tele- graafiminister Bernier, põllutöömi- nister Quenille, kaubalaewade mi- nister LaChambre, afumaade minis-

Ronstaablite vahetus Rehtnas.

1. veebruaril pidi lahuma omal palvel Rehtna raiooni ronstaabel Julius Kus, kes läheb Rapla raiooni ronstaablisse. Uue Rehtna raiooni ronstaablisse tuleb Rapla raiooni ronstaabel Jaan Rossman. Ronstaabel J. Rossman tuleb tagasi oma endisele raioonile, kus ta oli esimeheks politseis. Eesti wabaritgi rajamisel.

Masju wallawolikogu walimised

on digels tunnistatud ja uude wallikofu pda- fcewab ebumeeleste pddumeeste, asunikkude ja tddliste rühmalt: M. Alpin, A. Tanaw, R. Mda, B. Sun, M. Wiita, J. Mda. A. Märt, M. Randmeis, A. Rand- fep, A. Ekin, A. Kallas, A. Luit B. Weilen, J. Peifel, J. Lemmer- gas, A. Rossfeldt, A. Saar, S. Saks, A. Järw ja R. Schröder.

Endise wallikogu wallituse kestawad suni 15. veebruarini. Uus wallikogu astub kotta 16. veebruaril.

Wõrnu naifed likwideeriwad ja organifeeriwad.

Mes hiljuti likwideeriti kangan jäänud Wõrnu S. E. naisotakond, mille asemele asu- tati Eesti Maanaiste Seltsi Wõrnu otakond. Seltsi ajutise juhatusse waliti prl. Maan- fik, pr. Ester ja prl. Peet.

Harjuma mehed maadlusmatil.

Möödunud pühapäewal korraldas Rapla kaitseliidu kompanii Rehtna „Edu“ seltsimajas rahwuslikud tõste- ja maad- luswõistlused, milledest wõitsid peale Har- ju paremate raskeportlaste osa ka Tartu kaitseliidu malewa tõstjad ja maadlejad. Wõistlused möödusid pinewa ja tasawägaife konkurenti juures ja pakkusid rohkearwu- lifele pealtwaatajaskonnale küllaldaselt waatamifewäärset maadlust.

Wõistluste tehnilised tulemused kujune- fid järgmisteks:

Räbberkaalus: 1. Siimbach (Sageri), 2. Sumil (Mõigu), 3. Plankfeldt (Tar- tu).

Sulgkaal: 1. Fromholz (Mõigu), 2. Rospei (Sageri), 3. Kreisberg (Anglis- te).

Kergekaal: 1. Turtso (Rohila), 2. Schleicher (Sagudi), 3. Hudau (Sageri).

Kergekaal: 1. Miller (Mõigu), 2. Laaser (Sageri), 3. Laadoga (Sageri).

Keskkaal: 1. Niffel (Raiu), 2. Wiit- mann (Suuru), 3. Paffil (Sagudi).

Poolraskekaal: 1. Ruff (Tartu), 2. Willart (Waltu), 3. Rruusi (Sageri).

Raskekaal: Wähtas (Mruksila).

Tõstewõistluste tulemused: Sulgkaal: 1. Fromholz — 197,5 ka. (Rahena sur- reb. ja tõukamises), 2. Hammerfeldt (Sa- geri) — 176 ka. Kergekaal: 1. Mawina (Sageri) — 243 ka., 2. Turtso (Rohila) — 210,3 ka. Keskkaal: 1. Wunder (Sa- geri) — 216,5 ka., 2. A. Laadoga (Sage- ri) — 210,5 ka. Poolraskekaal: 1. L. Ruff (Tartu) — 324,3 ka. (uus kaitse- rekord), 2. Wiitmann (Angliste) — 180,8 ka. Raskekaal: 1. A. Mawina 242,5 ka., 2. Paffil (Sageri) — 180,5.

Torgu muusika teeb edu'amme.

Siljuti loetas Torau laulu- ja muusika- fests endale puhkiliid. Kuid juba liiki- fese aiaaga näitab orkester märklemisi kõr- get taset. Wiitid osteti iärelmofhuga. Kuid on juba wälja makstud. On esinetud mitmete kontfort-õhtutega, millede iärele ohtustada wõib, et koortihut hr. Rõster tubli mees omal kohal on.

Lagedi noorpoolafed olid koos.

28. jaan. pidas hõm Lagedi otakond oma aastat-penkaosolekut. Penkaosolek oli juha- tuse teemulisea iäse rahul ja tunnistat- teni tehtud tdd heaks.

Ettepanekud ja hääletused toimusid kdt ühel meel. Unde juhatusse waliti järgmistel istub: prl. L. Kugel ja härrad: E. Wafsmann, W. Roffur, A. Kwikas, S. Moll, J. Piiber, M. Teras. Naisjonifomisjoni härrad: A. Wafs- mann, S. Kanna ja A. Kwikas. Otakonna juure otustat- ellu kuttuba Kir- jandusline klubi. Klubi juhatus olea kolme- lilmeline: prl. L. Kugel, W. Roffur, E. Wafsmann.

Adwokaat mõisteti wargiroodu.

Tallinna-Kaahafu rahukogu mõistis es- masekwaal poolteifese aastase wargiroodu Tallinnas prahtifeerewa adwokaadi Kujan Sapase, kes oli omastanud oma Mendi, Tallinnas elufewa Katarina Silde raha 6729 krooni.

Kujan Sapas mõeti kobe peale kottuot- fufe kumukamist wabi alla.

Kurifused Masfus.

Masfu berenafed korraldawad Masfus J. märtsist alates kangafumufife- ja puutddur- fufed, misfumeite tddalade wastu tuntatfe kohapeal sunni hui.

JOH. REISA metallitööstus

TAPAL, Ambia maantee 7
Auhindadega kroonitud!

Saadaval üldiselt tuntud headuses: kaevupumbad, pumbasambad, igaangused sinna juurde kuuluvad osad ja materjalid, nagu torud jne.

Oma töötuses valmistatud „BODAN“ süsteemi imevsurve-pumbad.

Põllupidajale eriti soovitatavad odavad survepumbasambad karjajautadesse vee juhtimiseks, mis ehitusest väga lihtsad ja vastupidavad.

Parim materjal!

Vastupidav töö!

Soodsaim ja odavaim ostukoht kõigile. Järelmaks võimaldatud.

TAPA

veebruarikuu laat

peetakse

reedel, 9. veebruaril 1934. a.

Tapa linnavalitsus.

Aresi ja Katela külade vahel läks kaduma

hobune ühes reega.

Tundemärgid: punane-kimmel mära, lall ja laba lõigatud.

Seidjat palutakse teada- Runda-Katela, 7. Liivak.

Osten püramata arvul

7-8 ialaseid propse

G. Malkov-Panin, Tallinn, Duglase 2.
Telefon 465-02.

Metsatöölisi

suuremal arvul vajatakse Oonurme metsa 7 klm. Tudu jaamast). Tööasu kõrgendatud. Ligemaid teateid saab Tralla talust.

Brumaarstliku haridusega test- ealine ästif, jõukas, taine meesier, waba prahtifeerija loowib ajuba sinna, kus ümbrustonnas tarwidus mai- nitub osufulega ifitu järele. Rorteriks eelistab talu 2-3 pe- efonna lilmega üts neift 17-37 a. netu majandusliku huiudega. Kirj. „Maalehe“ tal. „Aus perefond“

Intelligent preitit, taluomanit, loowib intelligent härraga

Kirjawaheust.

Kirjad ühes eluloo- ja ifitu- kirjeldufega laata Balga Wabaduse tän. 5. J. D. Le- pitu ritpl. „Di.few ots“.

Wäja wähe pruugitud

rätsepa õmblusmasin

(„Singer“, uuem tüüp)
müüa

Tapal, Walgejõe puistee 10.

Tallinna raadiojaama seatekawa.

Reedel, 22. veebruaril.

17.45 reklaami ja heliplaa- te. — 18.00 wälismaifi pä- wauudifeid. — 18.15 laste- tuud. — 18.45 kodumafifi pä- wauudifeid. — 19.00 heli- plaate. — 19.30 Ailekanne Tartust. — 20.05 kontfert. Juh. R. Palm. — 21.30 Prantfufe muusikat heliplaati- belt.

Laupäewal, 3. veebruaril.

17.45 reklaami ja heliplaa- te. — 18.00 wälismaifi pä- wauudifeid. — 18.15 heli- plaate. — 18.45 kodumafifi pä- wauudifeid. — 19.00 Aile- kanne Tartust. — 19.30 Her- bert Saljaspõib: Prantfufe teele ja kultuur. tähtfufest meie olufefe. — 20.00 Aile- kanne Tartust. — 20.05 kont- fert. Juh. R. Palm. — 21.30 wana tantfumuusikat heliplaa- tidelt. — 22.15 moosfat tant- sumuusikat dancing-palace'ist „Gloria“.

Tartu raadiojaama seatekawa.

Reedel, 22. veebruaril.

17.45 reklaami ja heli- plaate. — 18.00 Ailekanne Tallinnast. — 19.30 Tartu Aikfooli bakteriofoogia asfife- tent dr. E. Prens: Tiistfufe tektaja, tema eluwitfif ja flo- fepdäfu mõimalafed inimefe organifmi. (Ailekanne E. Ter- wifhoin Muuseumist.) — 20.00 ilmateade ja ajandi- taja-tiendus. — 20.05 Aile- kanne Tallinnast.

Laupäewal, 3. veebruaril.

17.45 reklaami ja heli- plaate. — 18.00 Ailekanne Tallinnast. — 19.00 E. Rars- fufliidn kodufafwatustoi- konna kodufafwatustif fceita. 4. loeng: mag. Alma Marita: Lapfe majandusifitfif fefwa- tufest. — 19.30 Ailekanne Tal- linnast. — 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-tiendus. — 20.05 Ailekanne Tallinnast.

Eestimaa Eraktoja A. E.

(end J. S. Gressel)

Tallinnas, Ratskotta 10.

Telefon helifes. Reynolds wõttis toru. „Siin ins- pektor Reynolds.“ Inapektor kuulis wiimu ja pani fiis telefonitoru tagasi.

„Kas fiin käib mõniford ka lapfi?“ küfis.

„Lapfi?“ Parfons waatas inspektorile imestunult näkku. „Ei, lapfi pole fiin kunagi olud.“

„Ma arwan, et eht emade ja ddedega üheskoos?“

„Siin pole käinud ei lapfi ega ka daame. Minu härra on korralik inimene. Mulle on keelatud naifi üldfe fife lasta. Naifed on ju härra Ingrami järele nagu hullud.“

„Ma mõistan,“ noogutas Reynolds pead. Ta seni ükskõitne nägu muutus järsku maljaks, kui ta ütles:

„Möödunud ööl, pärast kella 18 ja enne kella 112 peitis keegi enda raamatufogutuppa kufheti taha, Parfons. Kui fee inimene ife roimas süüdlane ei ole, fiis oleks ta meile tunnistajana wäga wäärtuslif.“

Parfons ütles midagi märifewate huultega, kuid feda ei kuulnud Reynolds, fefi famal ajal tõufis hir- mus lärm. Röögiuf fisti lahti ning politfeinif tormas wälja. Röögiuf aqa kuulbus wihaft naife häält.

„Mis fee tähendab?“ küfis Reynolds pahafelt.

„See on paffija, härra inspektor. Miipalju fõimu- fõnu pole ma oma elus kunagi kuulnud. Ta taktis kulla wälja ja kui mina teda felles taktistafin, haffas ta mind küimistama.“

„Teie panite mind tõõti finni, minu, aujas abiefus olewa naifel“ kriiskas naine. „Teie wift arwate, et mina olen mõni kanaanialind,“ fõimas ta.

„Politfeinif taktis minu taksu,“ ütles Reynolds wäga tõfifelt. Ta wiipas politfeinifule käega, et fee lahkuks.

„Mispärast taktfite teie juft tingimata teada, mil- lest mina ja Parfons kõnelefime, proua Gutchings?“ küfis ta.

Naine fefis inspektori ees ja ei teadnud, mis teha. Selle murwate filmadega mehega polnud nii lihtne

asju ajada kui kordnifuga. See mees fiin teadis kobe, kui temale walelati.

„Minu wend on raamatufõitja,“ ütles paffija wiimikades, „ia ta räägib, et Parfons olewat möödu- nud nädalal kaarte mänginud ja õige tublisti kaota- nud. Kässolema nädala jooksul olewat ta minu wen- nale maksnud nelikümwend naela. Kuft jai ta felle raha?“

„Wõibolla oli tal tagawara, ja ta wõis ju ka wõita?“ arwas Reynolds.

„Kui Parfons wõidak, fiis teeb ta harilikult toroda olengu. Mõniford faab ta haffama ka fellega, et üürif felle korteri wõõrastele pidutfeimifeks.“ Zeie wift ei tea, et härra Ingram weedab oma nädalalõpu alati kodust wäljas.“

„Kui fee on õigus, fiis on fellel faktif õige suur tähtfus,“ hoiatas Reynolds.

„Küll mina juba tean, mis ma räägin. Parfons makfab mulle küll felle eest, et ma oma fuu peafin...“ lifas ta waiifelt juure.

„Na nüüd arwate teie, et ka mina mafian teile felle eest, et teie oma fuu jälle arwate,“ ütles inspektor külmalt. „Kas fee on tõif, mis teie teate. Kas olete ku- nagi näinud inimeft, kes ilma Ingrami teadmata fiin on käinud?“

„Minult üksainus ferd. See oli ferd pühapäema õhtul. Mina tulif fiia ühe paffiga. Härra Ingram oli parajasti Pariifis. Raamatufogutofst kuififin ma ineeke häält. Eeskojas nägin ma ka politfeid.“

„Kas olete neid mantfeid näinud ka warem?“ kü- fis Reynolds.

„Üts neift mantleift oli Urdeeni oma, feda ma fitt- nen päris kindlasti. Zeie mantli wõõdri fces oli aga omaniku nimi ja aadres. Ma kirjutasin need üles.“

Paffija wõttis taksufi ühe karbifefe ja felleft määr- dumud paberilipafa, mille ulatas inspektorile.